

ע"פ 15379/09/19 - אליהו בנעיון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

ע"פ 15379-09-19 בנעיון נ' מדינת ישראל 21 נובמבר 2019

בפני הרכב כבוד השופטים:

י. גריל, שופט עמית [אב"ד]

א. לוי, שופט

א. אלון, שופטת

המערער:

אליהו בנעיון

ע"י ב"כ עוה"ד רונן חליוה

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

ע"י ב"כ עוה"ד מאיה הרטמן

הודעת ערעור מיום 8.9.19 על פסק הדין של בית משפט השלום בקריות מיום 20.6.19 (כב' השופטת סימי פלג - קימלוב) בת"פ 34678-03-18.

פסק דין

א. בפנינו ערעור על פסק-דין של בית משפט השלום בקריות (כב' השופטת סימי פלג - קימלוב), מיום 20.6.19 בת"פ 34678-03-18, לפיו הורשע המערער (יליד 1989), בהתאם להודאתו בעבירה של פציעה לפי סעיף 334 של חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"), ונדון לחמישה חודשי מאסר על-תנאי למשך שנתיים, שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע ויורשע בה, וכן הוטל עליו צו של"צ בהיקף של 200 שעות, וכמו כן חויב לפצות את המתלון בסכום של 2,000 ₪.

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה :

ביום 15.3.18 הגישה המשיבה כתב אישום כנגד המערער. לאחר שהושג ביום 12.11.18 הסדר טיעון בין הצדדים, הוגש כתב-האישום המתוקן בו נטען, שבתאריך 3.1.18 בסניף "**רמי לוי**", אגב דין ודברים בין המערער ואמו לבין המתלון, בתור לקופה, תקף המערער את המתלון, שהוא עובד המקום, באופן שהתקרר לעברו ונגח בראשו (להלן: "**התקיפה**").

כתוצאה מן התקיפה נפצע המתלון במצחו בדמות חתך ע אופקי, ונאלץ לעבור טיפול הכולל ניקוי ותפירת

החתך.

המשיבה ייחסה למערער בכתב-האישום המתוקן עבירה של פציעה לפי סעיף 334 של החוק.

ג. בישיבת בית משפט קמא מיום 7.1.19 הודיעו באי כח הצדדים, בעמ' 4 לפרוט', כי המערער יודה בעובדות כתב-האישום המתוקן ובטרם הרשעה יופנה לתסקיר שירות מבחן, וכי שירות המבחן התבקש להתייחס לעצם ההרשעה. בהמשך צוין, שם: **"המאשימה ללא קשר להמלצת שירות המבחן, תטען כי העונש בתיק זה הינו עבודות שירות. ההגנה תטען באופן חופשי."**

ב"כ המערער אישר באותו מעמד, שכתב האישום המתוקן הוקרא למערער שהבינו, ומודה בעובדותיו. המערער עצמו אישר לבית משפט קמא, שהוא קרא את כתב-האישום המתוקן, מודה בעובדות כתב-האישום המתוקן, ומבין שבית המשפט איננו חלק מהסדר הטיעון.

בהחלטתו שניתנה באותו מעמד קבע בית משפט קמא, כי המערער עבר את העבירה המיוחסת לו.

ד. ב"כ המערער ביקש שהמערער יופנה לשירות המבחן, שיתבקש ליתן דעתו גם לשאלת הרשעה /אי הרשעה של המערער, בשים לב לכך שמדובר בסטודנט להנדסה אזרחית העובד במסגרת הלימודים ומרבית עבודתו היא מול גופים ציבוריים, ולטענת ב"כ המערער: **"כך שלעצם ההרשעה סביר כי יהיו השלכות כלכליות בלתי הפיכות אשר בנסיבות תיק זה, אינן מחויבות המציאות"**.

בית משפט קמא אכן הורה על הפניית המערער לקבלת תסקיר שירות המבחן שהתבקש להתייחס בין היתר לשאלת הרשעתו של המערער בדין.

ה. מעיון בתסקיר מיום 6.5.19 עולה, כי המערער מנהל מזה שלוש שנים חברה בבעלותו העוסקת בשיקום מבנים ואחזקה. שירות המבחן מצוין, כי הוצגו בפניו אישורים בעניין זה. לפני כן עבד המערער כשנה בחברה אחרת כמנהל פרויקטים.

עוד צוין, כי המערער שירת שירות מלא כלוחם בחטיבת הנח"ל ובהמשך השתלב, לדבריו, בעבודה, וכיום הוא סטודנט שנה ב' ללימודי הנדסה אזרחית במכללה.

אין לחובתו של המערער הרשעות קודמות. באשר לאירוע נשוא כתב-האישום המתוקן מסר המערער לשירות המבחן, שהוא נושא באחריות מלאה להתרחשות זו, והוא ביטא חרטה בגין מעשיו ובושה בגין עצם מעורבותו בפלילים.

לדברי המערער, התנהגותו האלימה והתוקפנות נבעה כתוצאה מקושי לווסת את רגשות העלבון והכעס לאחר

שלפי דבריו, המתלונן הגיב כלפיו, כלפי אמו, וכלפי בחורה שעבדה במקום בתוקפנות ובאלימות מילולית, בנוכחות אחרים במקום, והוא חש מחויבות רגשית להגן על אמו והגיב באימפולסיביות באופן אלים כמתואר בכתב-האישום המתוקן.

המערער הוסיף, כי התנהגות זו חריגה בחייו ואינה מאפיינת אותו.

שירות המבחן ציין, כי הסיכוי להישנות התנהגות אלימה בעתיד מצד המערער הוא נמוך. כמו-כן צוין, שהמערער ביטא חשש מהשלכות תוצאות ההליך המשפטי המתנהל כנגדו על תכניותיו הלימודיות והתעסוקתיות לעתיד. שירות המבחן לא התרשם מקיום נזקקות להתערבות טיפולית ולכן לא בא בהמלצה כזו בעניינו של המערער.

שירות המבחן הוסיף, כי נוכח העובדה שמדובר בהליך פלילי ראשון כנגד המערער, בהעדר מעורבות נוספת בפלילים, ובהתחשב בתפקודו התקין של המערער לאורך שנים, לרבות העובדה שהוא מבין את הבעייתיות שבהתנהגותו, ומאחר והרשעה בדין עלולה לפגוע בעתידו התעסוקתי, הומלץ שלא להרשיעו בדין וכן להטיל עליו צו של"צ של 200 שעות למשך שנה כתרומה חברתית, וכן לפצות את המתלונן, כשהמערער מבטא נכונות והבנה לחובתו לבצע את השל"צ.

1. בדיון שהתקיים בבית משפט קמא ביום 2.6.19 נשמעו טיעוניהם של באי כח הצדדים לעונש.

בפתח דבריו ביקש ב"כ המדינה בבית משפט קמא, להגיש תיעוד (תצלום) של החבלה (ת/1), ולכך התנגד ב"כ המערער הן מטעמי קבילות, והן מן הטעם שמדובר בחריגה מהסדר הטיעון, והוסיף, כי אין מחלוקת באשר לעובדות נוכח ההודאה.

ב"כ המדינה השיב וטען, שבהסדר הטיעון צוין, שהטיעון לעונש הוא חופשי, וכן הוסיף, שהתיעוד היה בחומר החקירה.

באשר לקבילות, ציין ב"כ המדינה, כי הוא מבקש דחיית הדיון כדי לבקש מן המתלונן להעיד או ממי שתיעד את התמונה. כמו-כן הוסיף, שהוא רשאי להציג ראיות העולות בקנה אחד עם עובדות כתב-האישום וללא חריגה מכתב-האישום, כדי שבית המשפט יוכל להתרשם מן התיעוד.

בית משפט קמא החליט (עמ' 8 לפרוטוקול): **"לא מצאתי שלא לקבל את התמונות אשר לדברי המאשימה הן חלק מהראיות לעונש באשר לסעיף 2 לעובדות כתב-האישום"**.

2. לעיצומו של עניין טען ב"כ המדינה, כי מדובר באלימות חמורה שעניינה פציעה כאשר בגין ויכוח של מה בכך נגח המערער בראשו של המתלונן שהיה במהלך עבודתו במתחם **"רמי לוי"**, ונגרמה למתלונן פציעה בעטיה הוא נזקק לטיפול רפואי מיידי, כולל ניקוי ותפירת החתך.

עמוד 3

באשר להסדר הדיוני, ציין ב"כ המדינה בפני בית משפט קמא, כי המערער נטול עבר פלילי ומדובר במעידה חד פעמית שאינה תואמת את אורחות חיו, ואולם, אין להתעלם מן הנסיבות המחמירות נוכח הפגיעה בערכים המוגנים, והוסיף שכל עובד באשר הוא צריך לקבל את הגנת בית המשפט בשעה שהוא (כלומר, המתלונן) אינו נוטל את החוק לידי.

לדעת ב"כ המדינה, לא היה מקום להמלצת שירות המבחן שלא להרשיע את המערער הואיל והמלצה כזו יכולה לבוא רק מקום בו קיים סיכוי סביר להחזיר את הנאשם למוטב.

עוד הוסיף, כי מקום בו אין המלצה טיפולית של שירות המבחן, אין צורך ששירות המבחן ימליץ על העונש ומלאכת גזירת הדין היא רק בידי בית המשפט.

ב"כ המדינה ציין, שבהסדר הדיוני הגבילה את עצמה התביעה לעבודות שירות, הואיל והעבירה היא במדרג הבינוני של עבירות האלימות ומתחם העונש הראוי הוא מספר חודשים בעבודות שירות ומאסר על-תנאי.

עוד טען ב"כ המדינה, שהמלצת שירות המבחן אינה עולה בקנה אחד עם הפרמטרים שנקבעו ב-ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ"ב(3) 337 (להלן: "**הלכת כתב**").

לטעמו של ב"כ המדינה, המלצת שירות המבחן פוגעת בעיקרון השוויון בפני החוק ביחס לכל נאשם באשר הוא, הנעדר עבר פלילי ומופיע לראשונה בבית המשפט, שהרי כל הרשעה עלולה להביא לפגיעה עתידית, והדבר תלוי גם באיזה מקום עבודה מועסק הנאשם, ובעניינו, כאמור, לא מתקיימים, לטענתו, הפרמטרים של **הלכת כתב**.

ב"כ המדינה הוסיף וטען, שמתחם הענישה נע בין מאסר קצר בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר, ובעניינו, בהיעדר עבר פלילי, ומשהתסקיר ברובו חיובי, עתירת המדינה היא להרשעת המערער, כשהעונש שייגזר יהא בסף התחתון של המתחם, אך לא פחות ממאסר בעבודות שירות, מאסר על-תנאי מרתיע, ופיצוי לקורבן העבירה. בסיום דבריו עתר ב"כ המדינה, להמרת עבודות השירות לשל"צ בהיקף של 200 שעות.

ח. ב"כ המערער טען, שאין זה מתקבל על הדעת שייכרת הסדר טיעון עם סגן ראש שלוחת תביעות זבולון (ובכלל זה: הסכמות, הבנות, אמירות), ולאחר מכן יופיע תובע אחר ויטען כאילו לא סוכם דבר, ומעבר לכך, אין זה מתקבל על הדעת שבמסגרת הליך זה יוצגו מסמכים שמעבר לקבילותם ומשקלם לא הוסכם בין הצדדים על הגשתם.

לעצם העניין, ציין ב"כ המערער, שכתב האישום הוגש רק כשנה לאחר האירוע, ומדובר במי שעברו נקי לחלוטין, וגם לאחר האירוע לא נפתח כנגדו תיק כלשהוא. ב"כ המערער הוסיף, שהאירוע התרחש כאשר המערער, כדי

לכבד את אמו, יצא באמצע יום עבודה עמוס במטרה לסייע לה בקניות, ובמהלך דין ודברים התקרר המערער למתלונן, אשר בינו לבין המערער התפתח דין ודברים, ועקב תנועת ראשו של המערער קדימה נפצע המתלונן בראשו, ולטעמו של ב"כ המערער הייתה התנהגות אלימה, הן מצד המערער והן מצד המתלונן **"וכתוצאה מזה נפגשו במצח שלהם"** (ב"כ המדינה התנגד לתיאור זה בציינו, שטיעון זה של ב"כ המערער אינו עולה בקנה אחד עם עובדות כתב-האישום).

ב"כ המערער הוסיף וטען, שהמערער הודה בעובדות כתב-האישום המתוקן והמדינה הסכימה, כי בטרם הרשעתו (אם בכלל) יופנה המערער לשירות המבחן. לדעת ב"כ המערער: **"האמירה הזו מדברת בעד עצמה"** (עמ' 11 רישא לפרוטוקול).

מוסיף ב"כ המערער, שכאשר התקבל תסקיר שירות המבחן, שהוא חיובי וחד-משמעי, ניתן היה לצפות מתביעה הגונה לבוא ולבקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, וכן הלין ב"כ המערער על-כך שהתביעה אינה פועלת לפי עיקרון הענישה האינדיווידואלית.

עוד הדגיש ב"כ המערער, שמרשו נטל אחריות מלאה על מעשיו, חסך מזמנו של בית המשפט, הביע חרטה מלאה על המקרה, שאינו מאפיין את אורח חייו, לא לפני ולא אחרי, וכן הוסיף, שמדובר בבן זקונים התומך בהוריו המבוגרים, אין המדובר בעבירה חמורה ולא בנסיבות מיוחדות או מחמירות, אלא בוויכוח שהתפתח ובמעידה חד פעמית.

בנוסף ציין ב"כ המערער, שאף לא הוגשה לבית המשפט עמדתו של קרבן העבירה. עוד נטען, שהמערער עונה על כל הקריטריונים, ללא יוצא מן הכלל, שנקבעו בהלכות בית המשפט העליון בעניין אי-הרשעה, הן לפי **הלכת כתב**, והן לפי ר"ע 432/85 **רומנו נ' מדינת ישראל** (21.8.85), ופסיקות רבות שנוספו מאז, בכל הערכאות, מהן עולה שלצורך ביטול הרשעה, אין הנאשם חייב להצביע על נזק קונקרטי.

עוד הוסיף ב"כ המערער, שנוכח מסמכים רבים שהוצגו לשירות המבחן, נקבע בתסקיר, כי הרשעה עלולה לפגוע בעתידו התעסוקתי של המערער, ומכאן, ההמלצה להימנע מהרשעתו, ומה גם שהמערער הוא סטודנט שעצם ההרשעה עלולה לפגוע בקבלת התואר ובהמשך עיסוקו.

לטענת ב"כ המערער, הוצגו מסמכים לשירות המבחן על-כך שרוב עיסוקו של המערער הוא עם גורמים ציבוריים וחברות ציבוריות כשתנאי להעסקה הוא תעודת יושר, ואם תהא למערער הרשעה בגין מעשה חד פעמי, עלול הוא לאבד את כל פרנסתו. לכן, עשה שירות המבחן איזון והמליץ על תוכנית של"צ על דרך תרומה לחברה על-ידי עזרה לילדים ונוער, במסגרת 200 שעות בשנה, ולעיתים כרוך הדבר ביותר קושי מאשר ביצוע עבודות שירות.

לטעמו של ב"כ המערער, אין כל הצדקה לחרוג מהמלצת שירות המבחן, מה גם שהמערער הופנה לתסקיר שירות המבחן כחלק מהסדר טיעון. שירות המבחן תומך בעמדת ההגנה, כפי שהוסכמה בין הצדדים, לטענת ב"כ

המערער, במסגרת הסדר הטיעון. התסקיר, כך ציין ב"כ המערער, מעמיק ורציני ונעשה תוך בדיקה מעמיקה של מסמכים. אימוץ המלצת שירות המבחן דרוש על-מנת למנוע גרימת נזק לציבור ולנאשם.

ט. ב"כ המדינה הגיב בפני בית משפט קמא וטען, שהוא נצמד להסדר הדיוני המציין מפורשות שהתביעה תטען לעבודות שירות.

י. המערער עצמו פנה לבית משפט קמא וציין, שבבעלותו חברה העוסקת בשיקום מבנים. לדבריו (עמ' 12 לפרוטוקול): **"... אני עושה פרויקטים עם רכבת ישראל, מבנים שצמודים לקו החוף שהרטיבות פוגעת במבנה הקונסטרוקטיבי שלה. אנו מבצעים שיקום בטונים ומשקמים את המבנה. שלוש שנים יש לי את החברה ואני גם סטודנט שנה ב' להנדסה אזרחית"**.

עוד הוסיף המערער, שברצונו להותיר את האירוע מאחוריו וציין, שאין האירוע מאפיין את הלך רוחו ואת אופיו. עוד הוסיף: **"במידה ויישאר כתם אני באמת יכול להיפגע ממנו בעתיד הקרוב"**.

המערער הוסיף, שהוא מבקש סליחה ומתבייש במקרה.

י"א. בהכרעת הדין מיום 20.6.18 הרשיע בית משפט קמא את המערער בעבירה של פגיעה לפי סעיף 334 של החוק.

בגזר הדין מאותו יום עמד בית משפט קמא על-כך, שהעבירה בה הודה המערער חמורה היא ופוגעת פגיעה של ממש בערכים החברתיים המוגנים.

אמנם, מדובר באירוע בודד, ואין למערער עבר פלילי, אך הנסיבות, דהיינו, שעקב וויכוח של מה בכך, פצע המערער את המתלונן, מלמדות על חומרתן.

בית משפט קמא הוסיף, שלא שוכנע כי קיימת אפשרות ממשית כי ייגרם למערער נזק תעסוקתי כלשהוא. עצם העובדה שאין למערער עבר פלילי, אין בה כשלעצמה, נימוק לביטול הרשעתו של נאשם.

קובע בית משפט קמא בפסקה 10 לגזר הדין, עמ' 17: **"לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, לא שוכנעתי כי ניתן לומר שקיים סיכוי של ממש ולא תיאורטי בלבד שהרשעה יכולה לפגוע בתעסוקתו של הנאשם"**.

בית משפט קמא הוסיף, שאכן, כטענת ב"כ המערער, חרף הכלל בדבר החובה להוכיח פגיעה קונקרטית, ניתן להצביע על מקרים בהם בוטלה הרשעה אף בהיעדר אינדיקציה מוחשית ממשית לפגיעה, ואולם, בענייננו, לא שוכנע בית משפט קמא שבעניינו של המערער ייגרם נזק ממשי לעתידו המקצועי, דהיינו, נזק כזה שיש בו כדי לעלות על התועלת שבהרשעה.

עוד ציין בית משפט קמא, שסוג העבירה בה הודה המערער, והפגיעה בערכים החברתיים המוגנים כתוצאה ממעשיו של המערער, אין בהם כדי לאפשר ויתור על ההרשעה מבלי שייפגעו שיקולי ענישה אחרים. באשר להמלצת שירות המבחן, ציין בית משפט קמא, שמדובר בהמלצה בלבד שאין בכוחה כדי לחייב את בית המשפט שתפקידו לשקול לא רק את טובת הנאשם, אלא שיקולים נוספים, ובהם, טובת האינטרס הציבורי.

אמנם, המערער נעדר עבר פלילי, ותסקיר שירות המבחן מצביע על אדם ללא דפוסי התנהגות עברייניים, ויש בכך כדי להשליך על העונש שיושט עליו, ואולם מהנימוקים שכבר צוינו לעיל, קבע בית משפט קמא, שאין באפשרותו להיעתר להמלצת שירות המבחן באשר לאי-הרשעתו של המערער, הואיל וגם בהתקיים נסיבות אישיות, הרי ששיקולי הענישה אינם נסוגים (ע"פ 6637/17 אליזבט קרינדל נ' מדינת ישראל (18.4.18)).

באשר למתחם הענישה, הצביע בית משפט קמא על-כך שנסיונות ביצוע העבירה מלמדות שהמערער פגע פגיעה משמעותית בערכים החברתיים המוגנים בכך שפצע את המתלונן על רקע וויכוח סתמי בתור לקופה בסופרמרקט משהתקרב לעבר המתלונן ונגח בראשו, ועקב כך נפצע המערער במצחו, נגרם לו חתך, והוא נזקק לטיפול הכולל ניקוי ותפירת החתך.

בית משפט קמא הפנה לשורה ארוכה של גזרי דין והוסיף, שקיים לגבי מדיניות הענישה בעבירות של פגיעה מנעד רחב של פסיקה וקבע, שמתחם הענישה ההולם נע בין מאסר מותנה ועד 12 חודשי מאסר בפועל, ובמקרה זה אין מקום לחרוג ממתחם הענישה לקולא או לחומרה.

בהתחשב בכל הנסיבות כפי שכבר פורטו לעיל, ולרבות האמור בתסקיר שירות המבחן, הטיל בית משפט קמא על המערער את העונשים שפירטנו בפתח דברינו.

י"ב. המערער מיאן להשלים עם פסק-דינו של בית משפט קמא, וערעורו מופנה רק כנגד עצם ההרשעה.

תמצית הטענות שבערעור:

1. בית משפט קמא שגה כאשר לא היה מוכן להימנע מהרשעתו של המערער.
2. בית משפט קמא שגה משקיבל לידיו ראיה לא קבילה (התמונות בהן מודגמת פגיעתו של המערער), הואיל וזו לא נכללה בהצהרת הצדדים על הסדר טיעון.
3. נסיבות התיק אינן חמורות, והמערער עומד בכל התנאים שנקבעו בפסיקה על-מנת שניתן יהיה שלא להרשיעו:

- נאשם צעיר

- אין כל עבר פלילי.

- נסיבות המקרה אינן מחייבות הרשעה וסוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה על עצם ההרשעה.

- למערער אין דפוסי התנהגות עברייניים. המערער אינו מסוכן, אופיו של המערער טוב.

- האירוע לא היה מתוכנן, והמערער נטל אחריות מלאה למקרה.

- הונחה תשתית ראייתית באשר לנזק שייגרם למערער מעצם ההרשעה.

4. בית משפט קמא שגה משדחה את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעה, בנסיבותיו של המקרה, ושגה משקבע, כי לא הוכח נזק תעסוקתי מעצם ההרשעה.

5. לטענת ב"כ המערער התקדימים עליהם התבסס בית משפט קמא אינם ברי השוואה למקרה שבפנינו, ומאידך, קיימים תקדימים רבים בהם נעתרו בתי משפט לבקשה לביטול ההרשעה.

6. עוד נטען, שנוכח שיקולי שיקום, רשאי היה בית משפט קמא אף לחרוג לקולא ממתחם העונש שקבע, הואיל ושיקומו של עבריין הינו אינטרס ציבורי חשוב (תיקון 113 של חוק העונשין, ודו"ח ועדת דורנר).

י"ג. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 24.10.19 שמענו את תמצית טיעוניהם של ב"כ הצדדים.

ב"כ המערער חזר על הטענות שפירט בהודעת הערעור. לטענת ב"כ המערער, משהסכימה התביעה שלאחר הודאתו של המערער לא תהא הרשעה, וכי המערער יופנה לשירות המבחן (הגם שאין חובת תסקיר), יש ללמוד מכך, לטעמו של ב"כ המערער, שכוונת סגן לשכת התביעות הייתה שאם יתקבל תסקיר חיובי, זו גם תהא התוצאה בתיק, ואולם, בטיעון לעונש הופיע תובע אחר וטען, כי לא התנהל דין דברים קודם בין הצדדים, וכאילו לא הסכימו הצדדים שהמערער יופנה לקבלת תסקיר בנוגע לשאלה, האם ניתן להימנע מהרשעה.

עוד טען ב"כ המערער, שהמקרה נשוא הדיון הוא מקרה קלאסי, בו צריך היה להעדיף את הפן השיקומי ולהימנע מהרשעה. מדובר בעבירת פציעה שהיא ברף הנמוך ביותר של עבירות האלימות, מה עוד שהאירוע כלל לא היה מתוכנן. מדובר במערער המסייע לילדים בסיכון, מחזיק בית ספר לגלישת גלים, ומדובר באירוע נקודתי, קצר ולא מתוכנן, שאיננו מלמד כלל על דפוסי התנהגותו של המערער.

עוד נטען, שבית משפט קמא התעלם מפסקי הדין שהגישה ההגנה בהם נמנעו בתי משפט מלהרשיע נאשמים

(במקרים המתאימים).

כמו-כן, הלין ב"כ המערער על-כך, שבהסדר הטיעון לא ציינה המדינה שבדעתה להגיש במסגרת הטיעון לעונש בבית משפט קמא, תמונות הממחישות את הפציעה שנגרמה למתלונן.

ב"כ המערער הוסיף וטען, שמצבו הכלכלי של המערער גרוע. המערער עובד עם גורמים ציבוריים, כגון חיל הים, ולומד לימודים אקדמאיים בתחום ההנדסה, ומאז הרשעתו נשללה מן המערער האפשרות לעבוד עם רכבת ישראל ו/או גופים ציבוריים ועקב כך נמנע מלהגיש בקשה לעבוד במסגרת גופים אלה.

י"ד. ב"כ המשיבה ענתה בתשובה לשאלתנו, שבדקה את טענות ב"כ המערער עם סגן ראש לשכת התביעות, ועם התובע שהופיע בתיק, עיינה ברשומות של שלוחת התביעות, וציינה, לאור זאת, שעמדת התביעה שהוצגה בפרוטוקול בפני בית משפט קמא, אכן משקפת את העמדה הנכונה, דהיינו: עתירה להרשעה, ולביצוע עבודות שירות.

עוד הוסיפה, שטענת ב"כ המערער כאילו הייתה הסכמה להימנע מהרשעה איננה מקובלת עליה, מה גם שנרשם בעמ' 4 לפרוטוקול בבית משפט קמא: "**המאשימה ללא קשר להמלצת שירות המבחן, טען, כי העונש בתיק זה הינו עבודות שירות**", כך שאין בסיס לטיעונו של ב"כ המערער בדבר הסכמות, ומכאן, לטעמה, שעמדתה העונשית של המשיבה הייתה ברורה, ועוד הוסיפה, שבית משפט קמא אינו כבול להסכמות שבין הצדדים.

באשר לתמונות שהוצגו על-ידי התובע בפני בית משפט קמא, טענה ב"כ המשיבה, שהגשתן אינה בבחינת סטייה מהסדר הטיעון, שכן, תמונות או מסמכים מוגשים חדשות לבקרים לבית המשפט, ובענייננו, התיאור בעובדות כתב-האישום תואם את התמונות שהוגשו, ומותר היה להגישן.

במהלך הטיעון ביקשנו לקבל את התמונות (ת/1) לעיונו, אך התמונות שקיבלנו הן עותק מצולם שכמעט ולא ניתן להבחין בו בדבר. לדברי ב"כ המערער התמונה שהוגשה לבית משפט קמא הייתה בצבע.

ב"כ המשיבה הוסיפה וטענה, שהתמונות שהוגשו בשעת הדיון בפני בית משפט קמא לא הכתיבו את התוצאה בעניין ההרשעה, אלא שבית משפט קמא מצא, שלא התקיימו שני התנאים המצטברים להימנעות מהרשעה.

ב"כ המשיבה הדגישה, כי מדובר בענייננו בעבירה חמורה שהביאה לצורך בטיפול רפואי, ולא הוצג כל מסמך המעיד על נזק ממשי קונקרטי שיפגע בפרנסתו של המערער אם יורשע, שהוא התנאי הנדרש בפסיקה בהתאם **להלכת כתב.**

ט"ו. בתשובתו לדברי ב"כ המשיבה, הצביע ב"כ המערער, על תיעוד המציג רשימה של בקשות המוגשות לגוף ציבורי (רכבת ישראל) על-מנת לקבל אישור עבודה, ובקשתו של המערער לא אושרה, לפי דבריו נוכח התיק הפלילי.

ואולם, ב"כ המערער אישר, שהתיעוד לא הוגש לבית משפט קמא ולא צורף להודעת הערעור, אף לא הוגשה בקשה להוספת ראיה בערעור, ואף בפנינו ציין ב"כ המערער: **"אני לא מבקש להגיש אותו"** (עמ' 5 לפרוטוקול ש' 4).

ט"ז. ב"כ המשיבה הוסיפה וטענה, שאין היא רואה בגזר-דינו של בית משפט קמא, בבואו לבחון את הנזק שעלול להיגרם למערער מחמת הרשעתו, התייחסות למסמכים כאלה או אחרים שיוגשו בפניו.

ואולם, אפילו מתקבלת טענת המערער, שלא יוכל לעסוק בעבודה מול גוף ציבורי כזה או אחר, עדיין אין ללמוד מכך, לטעמה של ב"כ המשיבה, שנגרמת למערער פגיעה עצומה בהיקף השכר. מה גם, שלא ידוע מול איזה גופים אחרים (זולת רכבת ישראל) הוא עובד, ומה מידת העיסוק שלו מול גופים ציבוריים.

בסיכום הדברים טענה ב"כ המשיבה, שאינה סבורה שנפל פגם בפסק דינו של בית משפט קמא.

י"ז. בתגובה ציין ב"כ המערער, שבאפשרותו להמציא לבית המשפט מסמך מסודר של רכבת ישראל לגבי מניעתו של המערער מלקבל אישור כניסה, וזאת, לפי דבריו, על רקע התיק הפלילי.

בנוסף, הפנה ב"כ המערער למסמך מחיל הים, במסגרתו טיפל המערער עד כה בכלי שיט המגיעים לבסיס, ואולם, כעת, כך נטען, אין למערער אישור כניסה, הואיל ועל מנת להשיג אישור כניסה, נדרש להציג תעודת יושר, אותה אין באפשרותו לקבל בגין הרישום הפלילי.

ב"כ המערער הדגיש, שמרשו לא יוכל עוד לעבוד כיום מול גופים ציבוריים, מולם עבד, עקב הרשעתו. לטענת ב"כ המערער, הגיש מרשו את המסמכים לקצינת המבחן ואלה מצויים בתיק שלה.

ב"כ המערער הוסיף והציג לעיונו את תעודת השחרור של המערער משירותו הצבאי בנח"ל, מכתב המלצה מעבודתו במרכז הגלישה כמדריך לילדים בסיכון, ומכתב שביעות רצון מחיל הים לגבי ניקוי שני כלי שיט.

בסיום דבריו, הוסיף ב"כ המערער, שאם ירצה בית משפט זה להביא לאיזון באופן שהפיצוי למתלונן יהיה גבוה יותר מזה שנפסק על-ידי בית משפט קמא - מביעים הוא והמערער את הסכמתם לכך.

י"ח. לאחר שנתנו דעתנו לעובדות כתב-האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון, תסקיר שירות המבחן, טיעוניהם של ב"כ הצדדים בפני בית משפט קמא, פסק-דין של בית משפט קמא, הודעת הערעור על נימוקיה, טיעוניהם של ב"כ הצדדים בפנינו בישיבה מיום 24.10.19, מסמכים שהוצגו לנו מטעם המערער במהלך הטיעון בפנינו, כמו-כן מאמר שהוגש מטעם המערער בנושא **"ביטול ההרשעה לאחר תיקון 113 לחוק העונשין - משיח של חסד לשיח של מידתיות"** (ד"ר שי רוזנר ועו"ד משה קשלס), לרבות עיון בפסיקה ענפה הקיימת בסוגיה של הימנעות מהרשעה, הגענו, **לא בלי היסוס**, למסקנה לפיה יש לקבל את הערעור, ולבטל את הרשעתו של המערער, באופן שצו השל"צ בהיקף של 200 שעות במשך שנה אחת, יעמוד בעינו, המאסר המותנה יבוטל, ואולם סכום הפיצוי שעל המערער לשלם למתלונן יוגדל, כפי שנורה להלן.

י"ט. הערעור התבסס על שלוש טענות מרכזיות, והן:

1. הסתמכותו של המערער על שיחה שהתקיימה בעניין הסדר הטיעון בין ב"כ המערער לבין סגן ראש לשכת תביעות זבולון, ולפיה, אם שירות המבחן ימליץ על הימנעות מהרשעה - התביעה לא תתנגד לכך.
2. הגשת תמונות על-ידי המשיבה, הממחישות את הפגיעה שנגרמה למתלונן, לעיונו של בית-משפט קמא במהלך הטיעון לעונש, תוך חריגה, לטעמו של ב"כ המערער, מהסדר הטיעון שהושג בינו לבין התביעה.
3. הטענה, כי שגה בית משפט קמא משסבר שלא התקיימו בעניינו של המערער התנאים הנדרשים לצורך הימנעות מהרשעה.

כ. נתייחס לכל אחת מן הטענות.

באשר לטענת ההסתמכות על דברים שהוחלפו בין ב"כ המערער לבין סגן ראש לשכת התביעות בכל הנוגע להסדר הטיעון:

כאמור כבר לעיל, ציינה בפנינו ב"כ המשיבה, לאחר שבדקה את הדברים מול יחידת התביעות, ולאחר שגם עיינה בתרשומות בתיק שהועבר אליה, כי העמדה הענשית של התביעה במקרה שבפנינו הייתה להרשעה ולהטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.

לא לנו להכריע באשר למחלוקת שבין ב"כ המערער לבין עמדת המשיבה, באשר לדברים שהוחלפו בינו לבין סגן ראש לשכת התביעות.

בסופו של דבר, אין לו לבית המשפט שלרעור אלא את אשר מופיע בפרוטוקול הדיון שהתנהל בפני הערכאה הדיונית, ובפרוטוקול מיום 7.1.19 (עמ' 4 לפרוטוקול) נרשמו הדברים הבאים מפי ב"כ הצדדים:

"הגענו להסדר טיעון, לפיו כתב-האישום יתוקן, לרבות התיקון שנעשה במחיקה. הנאשם יודה בעובדות כתב-האישום המתוקן ובטרם הרשעה הנאשם יופנה לתסקיר שירות מבחן. שירות המבחן מתבקש להתייחס לעצם ההרשעה. המאשימה ללא קשר להמלצת שירות המבחן, תטען כי העונש בתיק זה הינו עבודות שירות. ההגנה תטען באופן חופשי" (ההדגשה שלנו).

הנה כי כן, האמור בפרוטוקול מצביע באופן שאינו מותר מקום לספק, כי המשיבה הבהירה שגם אם תהא המלצה של שירות המבחן להימנעות מהרשעה, תטען היא, שיש להטיל על המערער עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, ומכאן, שלפי האמור בפרוטוקול, אין הסכמה כלשהיא מצד המשיבה, לא במפורש ולא במרומז, להימנעות מהרשעה.

באשר למעמדו של הפרוטוקול, כבר נאמר מפי כב' הנשיאה (בדימוס) ד. ביניש ב-ע"א 3225/09 **חברת החשמל לישראל בע"מ מחוז ירושלים נ' סאסי - קבלני בניין עפר וכבישים (1986) בע"מ** בפסקה 7 (2.6.09), כי על הפרוטוקול לשקף נאמנה את מהלך הדיון ו"כשהדברים אינם נרשמים בו ראוי שהצדדים המבקשים את תיקונו יעשו זאת לאלתר, כאמור בסעיף 68א(ד) לחוק זה".

כמו-כן, עיינו בדברי כב' השופטת א. כהן ב-רע"א (מחוזי תל אביב) 17926-11-16 **קולירן נ' אינשטיין**, בפסקה 7(ד) (1.12.16): **"כל עוד לא התבקש תיקון פרוטוקול, וזה ממילא לא תוקן, אזי עלי לצאת מנקודת מוצא לפיה הפרוטוקול של הדיון בתביעה הראשונה, שיקף את הדיון"**.

לפיכך, גם בענייננו, אין לנו אלא מה שמופיע בפרוטוקול מיום 7.1.19 בכל הנוגע להסדר הטיעון, ואין בלתו, והוא מדבר בעד עצמו.

כ"א. באשר לטענת ב"כ המערער לפיה, הגשת התמונות הממחישות את פציעתו של המתלונן, על-ידי ב"כ התביעה במהלך הטיעון לעונש, היא בגדר חריגה מהסדר הטיעון:

כעולה מספרו של כב' השופט י. קדמי ז"ל **על סדר הדין בפלילים** חלק שני (ב) מהדורת תשס"ט-2009 עמ' 1621: **"עם זאת, הדרך פתוחה בפני התביעה להביא ראיות אחרות להחמרה, כגון: ראיות בדבר אופיו המושחת של הנאשם (עדות דופי); או בדבר הנזק שנגרם על-ידי ההתנהגות שבגינה הורשע הנאשם (אם נזק לגוף ואם נזק לרכוש), וכיוצ"ב נסיבות וגורמים מחמירים (למעט "נסיבות מחמירות המהוות חלק מהגדרת העבירה...)" (ההדגשה שלנו).**

בכל הנוגע לשאלה, האם ראוי בית המשפט לשמוע בשלב גזר הדין ראיות להוכחת נסיבות מחמירות (שאינן חלק מיסודות העבירה), מפנה כב' השופט י. קדמי ז"ל לרע"פ 9718/04 **מדינת ישראל נ' נואורה** (25.11.07), (להלן: "**עניין נואורה**") שם ניתנה, ברוב דעות, תשובה חיובית לשאלה זו.

אולם, במקרה שבפנינו יש שוני במצב המשפטי, הואיל והודאתו של המערער בעובדות כתב-האישום המתוקן נעשתה במסגרת הסדר טיעון. לסוגיה זו התייחסה כב' השופטת (בדימוס) ע. ארבל, שהייתה משופטי דעת הרוב, בעניין **נואורה** הנ"ל, בצינה, שם, בפיסקה 13:

"ככל שמדובר בסיטואציה בה לצד כוונת התביעה לחתום על הסדר טיעון עם הנאשם מתעתדת היא לטעון כי נסיבות מחמירות שלא נכללו בהסדר הטיעון מצדיקות החמרה בעונשו, הרי שראוי כי תודיע היא לו על-כך מראש ובטרם החתימה על הסדר הטיעון. לא ניתן יהיה לקבל מצב בו לאחר שנערך הסדר הטיעון, ומשהסדר אושר על ידי בית המשפט, תבקש התביעה במפתיע להעלות טענות חדשות - גם אם לעניין העונש בלבד - שאפשר והיו משפיעות על נכונות הנאשם לחתום על הסדר הטיעון לו היה מודע להן לכתחילה. יתר על כן, גם כשאין מדובר בהליך שבמסגרתו צפוי להיערך בין הצדדים הסדר טיעון, ראוי שהתביעה תידע מראש את הנאשם ואת בית המשפט, כי במידה והנאשם יורשע, בכוונתה להביא בשלב הטיעונים לעונש ראיות העשויות להשפיע באופן משמעותי על "צבעה" של התמונה הכללית או להביא להחמרה ניכרת בעונש (כדוגמת עדות של קורבן עבירת מין או ראיות בהתייחס לקיומו של מניע לביצוע העבירה). זוהי דרישה לרמת הגינות בסיסית ואני סבורה כי על התביעה, כצד להליך, ובפרט כמי שמייצגת את המדינה ואמונה על קידום האינטרס הציבורי הרחב, להקפיד על-כך".

גם אם עולה מן האמור לעיל, שראוי היה שהמשיבה במקרה שבפנינו תפנה את תשומת לב ב"כ המערער לכך שבדעתה להסתמך על התמונות הממחישות את פציעתו של המתלונן, איננו סבורים שבמקרה ספציפי זה נגרם עיוות דין כלשהוא למערער. ברי שהתוצאה אליה הגיע בית משפט קמא בפסק דינו, אינה נובעת מן התמונות שהוגשו, שהרי תיאור תוצאות התקיפה פורט בסעיף 2 של כתב-האישום המתוקן ("**כתוצאה מהתקיפה נפצע המתלונן במצחו בדמות חתך ע אופקי במצחו ונאלץ לעבור טיפול הכולל ניקוי ותפירת החתך**").

אמנם, לא זכינו לראות את התמונות בצבע, כפי שהוגשו לבית משפט קמא, הואיל ולעיונו הוגש רק צילום של הצילום שממנו כמעט ולא ניתן ללמוד דבר, אך למעשה גם מטענות ב"כ המערער לא עולה הטענה שהתמונות, כפי שהוגשו לבית משפט קמא, המחישו דבר מה, השונה מזה, או החמור מזה, שמופיע בעובדות כתב-האישום בהן הודה המערער.

עוד ראוי לציין, שהתמונות הממחישות את הפגיעה במתלונן היו חלק בלתי נפרד מן הראיות שבתיק החקירה ומכאן, שהן היו בידיעתם של המערער ובא-כוחו, וקשה להניח שהצגתם בשעת הטיעון לעונש הייתה בגדר הפתעה.

נוסיף, שמנימוקי גזר-דינו של בית משפט קמא עולה, שלא התמונות שהוגשו לעיונו הן אלה שהכריעו את הכף לחובת הרשעתו של המערער, שהרי, בית משפט קמא ציין, שלא שוכנע שקיים סיכוי, לא ממשי ולא תיאורטי, שהרשעה עלולה לפגוע בתעסוקתו של המערער, או שההרשעה תגרום נזק ממשי לעתידו המקצועי (פסקאות 10+11 לגזר הדין של בית משפט קמא), והרי די בכך שאחד משני התנאים שנקבעו ב**הלכת כתב** איננו מתקיים על-מנת שבית המשפט לא יוכל להימנע מהרשעה, הואיל ועל התנאים להתקיים במצטבר.

אם לסכם את הדברים בסוגיה זו: גם אם ראוי היה שהמשיבה תביא לידיעת ב"כ המערער שבדעתה להסתמך בטיעון לעונש על התמונות הממחישות את הפגיעה שנגרמה למתלונן, הרי בנסיבות הספציפיות שבתיק זה, כמתואר כבר לעיל, לא נגרם עיוות דין למערער על ידי הצגת התמונות.

כ"ב. באשר לשאלה, האם היה מקום בנסיבות העניין להימנע מהרשעתו של המערער.

הכלל הוא, שמקום בו נאשם בגיר ביצע עבירה - יש להרשיעו. עיינו בדברי כב' השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש ב-ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל פ"ד נ"ח(4) 869 עמ' 876:

"על דרך הכלל, משנמצא כי נאשם בגיר ביצע עבירה מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו, כחלק מהליך אכיפת חוק שוויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה. אמנם, סעיף 1(2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969, וכן סעיף 71א'(ב) לחוק העונשין, מסמיכים את בית המשפט ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, תוך הימנעות מהרשעה, עם זאת הלכה פסוקה היא, כי הימנעות מהרשעה של נאשם בגיר, אשר נקבע כי ביצע עבירה, מהווה חריג שיופעל רק בנסיבות "מיוחדות, חריגות, ויוצאות דופן ביותר"..."

כ"ג. בהלכת כתב נקבעו התנאים בהם אפשרית הימנעות מהרשעה: דהיינו, שם בעמ' 342: "הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא במצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל".

כאמור כבר לעיל, סבר בית משפט קמא, שנסיבות העבירה לפיהן עקב וויכוח של מה בכך פצע המערער את המתלונן, מלמדות על חומרתן ובנוסף, גם לא שוכנע בית משפט קמא שקיימת אפשרות ממשית כי ייגרם למערער נזק תעסוקתי כלשהו (פיסקה 10 של גזר הדין).

כ"ד. ואולם, ולאחר ששקלנו בדבר, ולא בלי התלבטות, הגענו למסקנה, שבמקרה ספציפי זה (ומבלי שיהא בכך כדי ללמד על הכלל), ניתן להימנע מהרשעתו של המערער.

איננו מקלים ראש כלל ועיקר בחומרת העבירה של פציעה לפי סעיף 334 של חוק העונשין, ולרבות הפגיעה שנגרמה עקב כך למתלונן, כמתואר בסעיף 2 של כתב-האישום המתוקן, יחד עם זאת, אין להתעלם מן העובדה שהמערער נטול עבר פלילי כלשהו, וגם לאחר האירוע נשוא הדיון, לא הייתה לו מעורבות כלשהי בפלילים.

ברי, שההתרחשות עצמה לא הייתה מתוכננת, ואירעה על רקע ויכוח בין אָמו של המערער והמערער עצמו לבין המתלונן, בעמידה לתור בקופה בסופר-מרקט.

עוד יש לציין, ששירות המבחן קבע בתסקיר, שאין למערער דפוסי התנהגות עברייניים, ועד לאירוע נשוא הדיון, חייו של המערער היו נורמטיביים לחלוטין, ובכלל זה שירות צבאי מלא כלוחם בחטיבת הנח"ל.

בנוסף, משמש המערער כעובד במרכז הגלישה מזה כשנה, ובמסגרת עבודתו הוא מדריך ומנחה קבוצות לילדים בסיכון, כשלפי מכתב ההמלצה מיום 16.11.18, המערער מסור לחלוטין לעבודתו ולחניכיו.

כ"ה. כמו-כן, יש להביא בחשבון את עמדת שירות המבחן, לפיה הסיכוי להישנות התנהגות אלימה בעתיד מצד המערער - הוא נמוך.

בנוסף ציין שירות המבחן בתסקירו, כי הרשעה בדיון עלולה לפגוע בעתידו התעסוקתי של המערער, שלפי האמור בתסקיר, הוא מנהל חברה המצויה בבעלותו, העוסקת בשיקום מבנים ואחזקה, ובנוסף לומד לימודי הנדסה אזרחית במכללה למנהל כסטודנט שנה ב'.

הוצג בפנינו מכתב מיום 9.2.2017 על-כך, שהמערער ביצע עבודת ניקיון של כלי שיט באחת מן הפלגות של חיל הים, כשלטענת בא-כוחו, כיום אין למערער אישור כניסה, הואיל ועל מנת לקבל אישור כניסה לבסיס צבאי, יש להציג תעודת יושר, שאותה אין באפשרות המערער לקבל בגין התיק הפלילי.

כ"ו. לאחר שהסתיים הדיון בערעור, ונקבע מועד לשימוע פסק דינו, הגיש ב"כ המערער בקשה להוספת ראייה, בה נטען, שבשים לב להערת ראש ההרכב במהלך הדיון בערעור, נאלץ המערער לעדכן את מקום עבודתו הנוכחי, בו החל לעבוד לאחרונה. לבקשתו זו צירף ב"כ המערער אישור מיום 7.11.2019 של מקום עבודתו הנוכחי של מרשו, בו נכתב, כי המערער מועסק מזה כ-4 חודשים (משמע, בערך מיולי 2019) במגוון פרויקטים ציבוריים. לטובת העסקה בפרויקטים אלה, נדרשת בדיקה ביטחונית, כשעצם ההרשעה בפלילים תמנע מן המערער לעבוד בפרויקטים אלה, וככל שהמערער לא יאושר לעבודה בפרויקטים ציבוריים, כך מופיע באישור, לא יהא מנוס אלא לפטרו מן העבודה. בנוסף צוין, כי המערער מבצע את עבודתו נאמנה, לשביעות רצון מעבידתו, ולשביעות רצון מפקחי הפרויקטים מטעם המזמינים.

כ"ז. בתגובתה מיום 12.11.19 ציינה ב"כ המשיבה, שהיא אינה מתנגדת להגשת המסמך, זאת על-מנת שהנתונים יעמדו לנגד עיניו של בית המשפט, אך לטעמה, אין בנתונים אלה כדי לקבוע שלמערער יגרם

נזק קונקרטי מיידי כתוצאה מהרשעתו.

בנוסף הפנתה ב"כ המשיבה לכך, שבדין טען המערער, שהוא בעל חברת אחזקות עצמאי, ואילו מן המסמך המצורף עולה תמונה שונה. כמו כן, גם לא ברור מי הגורם החתום על המסמך, ומה תפקידו בחברה, ומה נתח העבודה מול גופים ציבוריים מתוך כלל נתח עבודתו של המערער.

בהחלטה מיום 12.11.19, ובשים לב לעמדת ב"כ המשיבה, התאפשרה הגשת המסמך כראיה.

כ"ח. נתנו דעתנו למלוא הנתונים והטענות שהועלו בפנינו, כמו גם לפסיקה הרלוונטית, והגענו, כאמור כבר לעיל, לא בלי התלבטות, למסקנה, שניתן בנסיבותיו של מקרה ספציפי זה לבטל את הרשעתו של המערער, מתוך הנחה שיש בכך משמעות של ממש לענין עתידו המקצועי, הן בעבודה והן בלימודים, מסקנה שיש לה עיגון בפסיקת בתי המשפט.

כך, למשל, נעתר בית המשפט העליון (ב-ע"פ 4466/13 **פורטל נ' מדינת ישראל** (22.5.14)) (להלן: **"עניין פורטל"**) לבקשה לביטול הרשעתו של נאשם, שבמועד ביצוע העבירה היה כבן 21, שהורשע לפי הודאתו, בכך שסייע לאחר מעשה לשניים ששדדו נהג מונית, בזאת שהסיע אותם לאחר השוד (באותו מועד סיפרו לו על השוד), בכוונה למלטם מעונש, וקיבל 100 ₪ משלל השוד.

בית המשפט העליון ציין, שאין לנהוג ביד קלה בביטול הרשעה, שהיא "דרך המלך" ההכרחית במרבית התיקים, אך הביא בחשבון שבאותו מקרה מדובר בבגיר-צעיר הנמצא ב"תקופת מעבר" שבין קטינות לבגירות, וציין, כי אמנם יש חומרה מובנית בפרשה העבריינית שבמסגרתה הורשע המערער (שם), אך התחשב בכך שחלקו בעבירה היה משני, וכן התחשב בעברו הנקי, גילו הצעיר, קשייו האישיים, התפתחויות חיוביות בחייו, קבלת האחריות והקשיים שבהם נתקל בהשגת העבודה, בוטלה הרשעתו.

כ"ט. ב-רע"פ 3446/10 **עבד אל חלים נ' מדינת ישראל** (6.4.11), ביטל בית המשפט העליון את הרשעתו של המערער (שהיה כבן 20 במועד ביצוע העבירה), בעבירה של החזקת אגרופן ברכב. באותה עניין ביטל בית משפט השלום את ההרשעה, אך בית המשפט המחוזי נעתר לערעור המדינה. בית המשפט העליון דן בבקשת רשות הערעור כבערעור והחזיר על כנה את החלטת בית משפט השלום, מתוך התחשבות בכך שאין לחובתו של המערער (שם) הרשעות קודמות, הוא מתפקד **"באופן נורמטיבי מובהק"**, ומדובר בצעיר שהשתלב במסלול של לימודים טכנולוגיים, נמצא בראשית דרכו בחיים, ונזקה של ההרשעה עלול להיות רב. כל זאת, הגם שבית המשפט העליון ציין, כי **"המבקש כשל בעבירה שאינה פשוטה כלל ועיקר"**.

ל. ב-ע"פ 5446/15 **אשר חנימוב נ' מדינת ישראל** (3.3.16) (להלן: **"עניין חנימוב"**) מדובר היה במערער, שהורשע בעבירה של סיוע לסרסרות למעשי זנות. מתסקיר שירות המבחן עלתה התרשמות חיובית של שירות המבחן מן המערער (שם), וציין, כי אינו בעל דפוסי התנהגות עברייניים, נוטל אחריות מלאה, ומביע צער על הפגיעה במתלוננת. שירות המבחן המליץ לבטל את הרשעתו, ואולם בית

המשפט המחוזי סבר שלא התקיימו התנאים המצדיקים הימנעות מהרשעה.

תסקיר משלים שהוגש לבית המשפט העליון, חזר על עמדת התסקיר הקודם, וציין, כי המערער (שם) מבטא חרטה כנה ומביע צער על הפגיעה במתלוננת.

בית המשפט העליון קיבל את הערעור, ולמרות חומרת מעשיו של המערער, ביטל את ההרשעה, בצינו, שם, בפסקה 14: **"עם זאת יש לבצע בדיקה פרטנית של כל מקרה לגופו ולתת משקל גם לעושה בעת הכרעת וגזירת דינו..."**.

עוד ציין בית המשפט העליון בעניין חנימוב, פסקה 18: **"בנסיבות המיוחדות של המקרה שלפנינו, אנו סבורים כי הנורמה החברתית הכללית סובלת את אי הרשעתו בדין נוכח הפגיעה הכבדה בסיכויי שיקומו של המערער. אכן, המדובר בעבירה חמורה, בעלת פסול מוסרי אינהרנטי, אך עם זאת, דומה כי עבירה זו אינה משתייכת לקטגוריית העבירות בהם לא ניתן, מיני וביה, לבטל את הרשעתו של הנאשם, מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים..."**.

עוד ציין, בית המשפט העליון, שם, כי הרשעת המערער תשפיע על עיסוקו המקצועי, הואיל ולא יקבל היתר נהיגה באמבולנס, למרות הזמן והמאמצים שהשקיע בכך, וכמו כן זקף לזכותו את היותו נעדר עבר פלילי, ועצם הפסקת המעשים מיוזמתו, מעשים שבוצעו עקב מעידתו בשל משבר נפשי שפגם בשיקול דעתו, ואין חשש ממשי להישנותם.

נוכח האמור, התקבל הערעור ובוטלה ההרשעה.

ל"א. ב-ע"פ 3554/16 שחר יעקובוביץ נ' מדינת ישראל (11.6.17) (להלן: **"עניין יעקובוביץ"**) נעתר בית המשפט העליון לערעורו של המערער, לאחר שהורשע בעבירה של הפרת אמונים, התחזות כעובד ציבור ופגיעה בפרטיות.

מתסקיר שירות המבחן עלה, שאין למערער (שם) מעורבות בפלילים, הוא נטל אחריות מלאה להתנהגותו, והביע חרטה. שירות המבחן התרשם מן הסיכוי לשיקומו המלא, ועמד על החשש של המערער מפני השלכת מעורבותו בפרשה על התפתחותו המקצועית בתחום הנדסאות הרכב שאותו הוא לומד.

בית המשפט העליון סבר (מפי כב' השופטת ד' ברק-ארז), שהמקרה נופל בגדר המקרים החריגים שבהם מידת הפגיעה בנאשם הכרוכה בהרשעה, אינה שקולה כנגד מידת הפגיעה באינטרס הציבורי בשל ביטול ההרשעה, וכן ציינה, שהמערער עומד **"על פרשת דרכים"** מכריעה בחייו, וראוי לאפשר לו ללכת בדרך שתבטיח את שיקומו המוצלח (פסקה 11).

כמו צוין, שם, שעקרונית העבירות בהן הורשע המערער חמורות, אלא שהוא היה **"בורג"** קטן במכונה משומנת, גם אם חשוב מן הפן המעשי, אך הוא לא היה יוזם, אלא **"נגרר"** (שם, פסקה 14). בנוסף צוין (שם בפסקה 15), שהימנעות מהרשעה תבטיח פתיחת דלת של שיקום לעתיד המערער ומשפחתו.

כב' השופטת ברק ארז הוסיפה, שם, בפסקה 16, שההחלטה לביטול הרשעת המערער התקבלה לא בלב קל, ואולם תוצאה של הרשעה תהא במקרה זה תוצאה שחסרונותיה עולים על הערך הטמון בה.

כב' השופט (בדימוס) א' שוהם הצטרף, אף הוא לא בלי התלבטות, למסקנה של ביטול ההרשעה, נוכח הנסיבות המיוחדות של המקרה, וציין, שיש ליתן משקל רב להתרשמות שירות המבחן שהעבירות הן חריגות לאפיוני אישיותו של המערער (שם).

כב' השופטת (כתוארה אז) א' חיות הצטרפה, אף היא לא בלי התלבטות, למסקנה של ביטול ההרשעה והטלת צו של"צ על המערער (שם), בהינתן חלקו הקטן של המערער בפרשה (בהשוואה למעשים של מעסיקיו), ונוכח העובדה שאין למערער כל הסתבכות נוספת עם החוק לפני או אחרי הפרשה.

ל"ב. מהתם להכא: גם בענייננו סבר שירות המבחן, שהמערער (שהיה כבן 29 במועד ביצוע העבירה) מגלה תפיסות פרו-חברתיות תקינות, אין לו דפוסי התנהגות עברייניים, אין לו קווים אלימים והוא גדל בסביבה נורמטיבית. לא הייתה למערער כל מעורבות פלילית, לא לפני האירוע, ולא לאחריו וההליך המשפטי מהווה עבורו גורם הרתעתי משמעותי והסיכון להישנות התנהגות אלימה בעתיד, להערכת שירות המבחן, הוא נמוך.

שירות המבחן ציין, שהרשעה בדיון עלולה לפגוע בעתידו התעסוקתי של המערער, ומכאן ההמלצה שלא להרשיעו בדיון.

נראה, כי אין לשלול את החשש שהביע שירות המבחן, כי הרשעתו של המערער עשויה להוות מכשול ככל שיבקש לעבוד במסגרת פרויקטים ציבוריים/ממשלתיים.

עוד יש להביא בחשבון, שהאירוע התרחש באופן ספונטני עקב חילופי דברים בתור לקופה, בין המערער ואמו לבין המתלונן, אירוע שלפי תסקיר שירות המבחן איננו מאפיין את דפוסי חייו הנורמטיביים של המערער, כפי שהדבר בא לידי ביטוי, בין היתר בעבודתו כמדריך ומנחה קבוצות לילדים בסיכון במרכז הגלישה (מכתב מיום 16.11.18).

עוד יש לציין, את החרטה שהביע המערער, אשר שילם את הפיצוי שנפסק לזכות המתלונן בהתאם לגזר-דינו של בית משפט קמא, והביע נכונות לשלם פיצוי למתלונן בשיעור גבוה יותר, ככל שתבוטל הרשעתו.

נראה אפוא, במקרה ספציפי זה, שחסרונותיה של הרשעה עולים על הערך הטמון בה (כדברי כב' השופטת ד' ברק-ארז בעניין **יעקובוביץ** פסקה 16) .

ל"ג. נוכח האמור, הגענו, כמצוין כבר לעיל, לא בלי היסוס, למסקנה לפיה יש מקום לבטל את הרשעתו של המערער, אך ראוי להזהירו, כדברי בית המשפט העליון בעניין **פורטל** פסקה ה':

"הדברים אינם נאמרים בלב קל, והמערער מזהר כי ההזדמנות הניתנת לו כאן מזמינה התנהגות עתידית מצדו שלא תביא אותו חלילה מחדש לאולמי בתי המשפט, ותוצאות העלולות להיות אחרות לחלוטין" (ההדגשה שלנו).

ל"ד. נוכח ביטול ההרשעה, ראוי גם להגדיל את הפיצוי שפסק בית משפט קמא לזכות המתלונן, זאת בהסכמת המערער, כעולה מדברי בא-כוחו בעמ' 5 סיפא לפרוטוקול, בדיון שהתקיים בפנינו.

משכך, חלף הפיצוי של 2,000 ₪, שפסק בית משפט קמא לזכות המתלונן, עד תביעה מס' 1, אנו מעמידים את הפיצוי על סכום של 7,000 ₪.

הואיל והמערער כבר שילם את הסכום של 2,000 ₪, אנו מורים למערער לשלם במזכירות בית משפט השלום בקריות את יתרת הפיצוי, בסכום של 5,000 ₪ ועליו לעשות כן לא יאוחר מתאריך **15.2.2020**.

ל"ה. התוצאה מכל האמור לעיל היא כדלקמן:

אנו מקבלים את ערעורו של המערער ומבטלים את הרשעתו. ממילא **מתבטל** גם עונש המאסר המותנה שקבע בית משפט קמא בפסקה 22 של גזר הדין.

צו השירות לתועלת הציבור, בהיקף של 200 שעות, עומד בעינו ללא שינוי.

אנו מעמידים את הפיצוי למתלונן, עד תביעה מס' 1, על סך כולל של 7,000 ₪, ומכיוון שמתוכו שולמו 2,000 ₪, אנו מורים למערער להפקיד במזכירות בית משפט השלום בקריות, לזכותו של המתלונן, את היתרה בסך 5,000 ₪ **לא יאוחר מתאריך 15.2.2020**.

אנו מורים לב"כ המשיבה להביא את פסק דינו לידיעת המתלונן.

עוד ובנוסף, מורים אנו למזכירות בית המשפט:

1. להמציא את העתק פסק דינו לשירות המבחן למבוגרים חיפה.

2. להמציא את העתק פסק דיננו למזכירות בית משפט השלום בקריות (ת"פ 34678-03-18 למעקב אחר ביצוע תשלום יתרת הפיצוי על-ידי המערער.

ניתן היום, כ"ג חשוון תש"ף, 21 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

א' אלון, שופטת

א' לוי, שופט

י' גריל, שופט עמית
[אב"ד]